

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 8164/20

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד המשנה לנשיאה ע' פוגלמן
כבוד השופט ד' מינץ

המערערת: שולמית אייל

נ ג ד

המשיבים: 1. עו"ד יניב אינסל – נאמן
2. עזר לוגאסי
3. כונס הנכסים הרשמי תל אביב
4. פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)
5. הנהלת בתי המשפט
6. עיריית וינברג נוטוביץ, שופטת מחוזית

ערעור על החלטות בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
(השופטת י' רוטנברג) בפש"ר 49809-09-12 מיום
22.10.2020 ומיום 16.11.2020

תאריך הישיבה: י"א באייר התשפ"ב (12.5.2022)

בשם המערערת: בעצמה

בשם משיב 1: בעצמו

בשם משיב 3: עו"ד רועי נירון

בשם משיבים 4-6: עו"ד לידור בביוף

פסק-דין

השופט ד' מינץ:

ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת י' רוטנברג) מיום 22.10.2020 בתיק פש"ר 49809-09-12 בה נדחתה בקשת המערערת להגיש תביעה כספית נגד הנאמן שמונה לנכסיה, נגד כונס הנכסים הרשמי, נגד השופטת לפניה מתנהל הליך פשיטת הרגל שלה ונגד הנהלת בתי המשפט. הערעור הוגש גם נגד החלטת בית המשפט המחוזי מיום 16.11.2020 בה נדחתה בקשת המערערת לעיין מחדש בהחלטה הראשונה.

הרקע לערעור

1. הליך פשיטת הרגל של המערערת מתנהל במשך שנים רבות וקצרה היריעה

מלפרט את כל ההליכים שננקטו במסגרתו (עיון במערכת נט-המשפט מגלה כי ניתנו לא פחות מ-544 החלטות בתיק). די שאומר כי ביום 4.11.2013 ניתן צו כינוס בעניינה ביוזמת נושה וכי ביום 31.3.2015 היא הוכרזה פושטת רגל ומשיב 1 מונה לנאמן על נכסיה (להלן: הנאמן). נגד המערערת הוגשו 24 תביעות חוב וסך הנשייה המאושרת עומד על כ-1.6 מיליון ש"ח.

2. במסגרת הליך פשיטת הרגל, מומשה דירתה של המערערת ברחוב עמק החולה 75/7 בעיר מודיעין (להלן: הדירה). המערערת הייתה מלאה טענות כרימון לגבי מימוש הדירה ובית משפט זה נתן את דעתו לא פעם להתנהלותה הגובלת בשימוש לרעה בהליכי משפט (וראו: ע"א 1128/19; ע"א 7008/19; בג"ץ 3873/19; ע"א 838/18). אביא רק מבואה אחת מתוך צרור קביעות שונות שניתנו בעניינה. וכך נאמר על ידי:

"תחילה וראש, וסוף דבר הכול נשמע. בפסק הדין ניתנה הדעת באופן מפורש על כל טענותיה של המערערת, ואין כל מקום היום להרהר אחריו. [...] ואין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי שהורה על מכירת הדירה. [...] אנו גם רואים חובה לציין כי השתכנענו כי בפי הנאמן היה מענה הולם לכל טענותיה של המערערת. גם לא ראינו מקום לביקורת המשתלחת של המערערת כלפיו. יש גם להביע צער שהמערערת אינה מוכנה להשלים עם מצבה ועם העובדה שדירתה מומשה זה מכבר כדין, וכי היא זו אשר מעכבת את חלוקת התמורה שנתקבלה ממכירתה, הן לנושיה והן לידיה שלה על פי הקבוע בפסק הדין. נציין כי למערערת ניתנו הזדמנויות לפדות את חלקה בדירה עוד קודם להשלמת הליכי המכירה, אך הדבר לא נסתייע, ואין למערערת אלא להלין על עצמה. לא למותר לציין, כי בשל קשיים שהערימה המערערת על דרכו של הנאמן, הוא נדרש להציב שמירה על הדירה, מה שהגדיל את הוצאות המימוש, ועל כך יש להצר. בהחלטות בית משפט זה הועברה ביקורת קשה על התנהלותה של המערערת, אך היא אוטמת אוזניה מלשמוע. היא ממשיכה בדרכה ומטרידה בהליכי סרק את ערכאות השיפוט בעניינים שכבר בירכו עליהם את המוגמר" (ע"א 1128/19 אייל נ' עו"ד יניב אינסל, נאמן פסקאות 2-4 (10.12.2020)).

3. אולם בד בבד עם ניסיונותיה של המערערת להשיג על החלטות בית המשפט שהורו על מימוש הדירה, הגתה המערערת רעיון נוסף אשר יאפשר לה לשיטתה להלין על קביעותיו של בית המשפט בעניין זה. זאת בדרך של הגשת תביעה כספית בגין הנזקים שנגרמו לה עקב מימוש הדירה. את תביעתה נגד הנאמן ביקשה להשתית על "עילת חוסר תום לב, תרמית, הונאה והפרת חובת נאמנות, הפרת חובת הזהירות ותום לב, הפרת חובה חקוקה, הגשת תצהיר שקר לרשויות, לרשות המיסים ולעיריית מודיעין על פי חוק עשיית

עושר ולא במשפט, פקודת הנזיקין, חוק החוזים, חוק הנאמנות וסעיף 9 לחוק המקרקעין"; נגד הכנ"ר "בעילת הרשלנות, הפליה של המערערת מול חייבים אחרים, הפרת חובת הזהירות ותום לב, הפרת חובה חקוקה בהיותה רשות ציבורית ומנהלית ואמונה על הענקת שירותים לציבור, על פי פקודת הנזיקין, חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, עשיית עושר ולא במשפט, חוק הנאמנות"; נגד השופטת הדנה בהליך, "בעילת הרשלנות כלפי המבקשת וילדיה"; ונגד הנהלת בתי המשפט, "בעילת הרשלנות והפרת חובת הזהירות".

4. המערערת פנתה אפוא לבית המשפט המחוזי ביום 26.2.2020 בבקשה להתיר לה להגיש תביעה אישית נגד הגורמים האמורים, כולם ביחד וכל אחד מהם לחוד. בקשת המערערת הושתתה על טענות דומות לאלו שנטענו על ידה בהליכים קודמים, ובכלל זה על הטענה כי נפלו פגמים רבים בהליך מכר הדירה אשר מומשה לדבריה שלא כדין, חרף עסקת מכר קודמת שנעשתה עם משיב 2 (להלן: לוגסי); כי בית המשפט דחה את הצעתה לפדות את זכויותיה בדירה חלף מימושה כמקובל בהליכי פשיטת רגל ותוך הפליית הרעה; וכי נדחו כל הצעותיה לגיבוש הסדר נושים. המבקשת טענה כי בשל כל אלו נגרמו לה נזקים קשים, בהם נזקים כספיים עקב הגדלת ההוצאות והתשלומים לנאמן ולכנ"ר, הוצאות איחסון החפצים שפוננו מהדירה, עוגמת נפש ועוד.

5. מנגד, טען הנאמן כי כל טענות המערערת לעניין מימוש הדירה נדונו ונבחנו במספר רב מאוד של הליכים, אך המערערת מסרבת להשלים עם ההכרעות השיפוטיות. לא נפל כל פגם בהתנהלותו שכל מעשיו ופעולותיו אושרו בבית המשפט, והוא אף זכה לשבחים על אופן התנהלותו. המערערת מכפישה אותו על לא עוול בכפו ואינה בוחלת בכל הליך על מנת לחמוק מתשלום חובותיה לנושים. הבקשה להגיש תביעה נגדו היא אפוא המשך להתנהלות קודמת חסרת תום לב תוך שימוש לרעה בהליכי בית משפט, לרבות הגשת תלונות כוזבות נגדו למשטרה, תלונת סרק נגד הכנ"ר, שלוש בקשות לפסילת השופטת הדנה בהליך שנדחו כולן, ואפילו הגשת עתירה לבג"ץ נגד ארבעה משופטי בית המשפט העליון. הבקשה הנוכחית אינה אלא מיחזור של בקשות קודמות, שנדחו כולן. כמו כן, אישור להגיש תביעה אישית נגד בעל תפקיד יינתן רק במקרים חריגים, בהם קיימת תשתית ראייתית רצינית המעידה כי אין מדובר בתביעת סרק. ברם, בענייננו לא הונחה כל תשתית, והמערערת גם מושתקת מלהעלות טענותיה מחמת השתק עילה. בכל הקשור לטענות לעניין עסקאות נוגדות, בית המשפט קבע זה מכבר כי אין למערערת כל מעמד בטענות אלו.

6. הכנ"ר הצטרף לכל טענות הנאמן והוסיף כי אין כל סיכוי לקבלת תביעה נגדו, שכן לא תיתכן התרשלות של הגורם המפקח (כנ"ר) בהיעדר התרשלות של הגורם המפוקח (הנאמן). הכנ"ר הדגיש שהנאמן לא חרג מסמכותו, כל פעולותיו אושרו בהחלטות שיפוטיות וטענות המערערת לאפליה הן טענות כלליות וסתמיות שנטענו ללא תשתית עובדתית. הכנ"ר הדגיש כי נעשו מאמצים רבים על ידו כדי להביא את הליך פשיטת הרגל לסיום ולאפשר למערערת לפתוח דף חדש, אך זאת ללא הועיל.

7. המדינה טענה כי לשופטת היושבת לדין קיימת חסינות מהותית על כל פעולותיה ומשום כך לא ניתן להגיש נגדה או נגד הנהלת בתי המשפט כל תביעה. אין בטענות המערערת כדי לבסס זדון או חריגה מסמכות. משכך ולאור החסינות המהותית החלה על פעולותיה השיפוטיות של השופטת, אין תוחלת לתביעה שדינה סילוק על הסף. כמו כן נטען כי דין התביעה להידחות על הסף גם מחמת עיקרון סופיות הדיון, ואין מקום להיעתר לבקשה להגשת תביעה חסרת כל סיכוי.

8. מן העבר האחר, לוגסי תמך בבקשת המערערת, ככל שהיא מתייחסת להגשת תביעה נגד הנאמן. עיקר טענות לוגסי כווננו ביחס לעסקת המכר שאושרה הנוגדת לטעמו את עסקת המכר בינו ובין המערערת, שהיא עסקה קודמת שנקשרה לטענתו בתום לב ובתמורה.

החלטת בית המשפט המחוזי

9. בהחלטתו קבע בית המשפט כי אין סיכוי לתביעה שהמערערת מבקשת להגיש מאחר שכל הטענות המועלות בה נדונו, נבחנו והוכרעו במספר רב של הליכים. הבקשה להגיש את התביעה אינה אלא חזרה על בקשות קודמות, ואין לאפשר למערערת לשוב ולהעלות פעם נוספת את אותן טענות, הפעם באצטלה של הגשת תביעה נגד הנאמן, הכנ"ר, בית משפט והנהלת בתי המשפט. על כן, בהיעדר כל סיכוי ותוחלת לתביעה, דין הבקשה להידחות. נקבע כי לאור פסקי הדין הרבים שניתנו בעניין הליכי מימוש הדירה, אין לתביעה שהמערערת מבקשת להגיש כל סיכוי, גם אם הלבוש שהיא נותנת לטענותיה שונה, ודמותו עתה היא בקשה להגשת תביעה נגד בעלי תפקידים שונים. מעיון בטענות עולה שהמהות היא אחת, טענות וטרוניות שיש למערערת בגין מימוש דירתה ופינוייה ממנה, טענות שנדונו פעם אחר פעם ונדחו כולן.

10. בכל הקשור לתביעה נגד הנאמן וכנ"ר, נאמר כי הכלל הוא כי נדרשת זהירות רבה במתן היתר להגשת תביעה אישית נגד בעל התפקיד, ובטרם שייעתר בית משפט לבקשה להגשת תביעה כאמור, על המבקש להניח תשתית ראייתית לכאורית לטענותיו

כאשר היתר להגשת תביעה יינתן רק מקום בו ברור לבית המשפט שאין מדובר בתביעת סרק. במסגרת זו על בית המשפט לקחת בחשבון שיקולי מדיניות התומכים בצמצום המקרים בהם תוטל אחריות אישית על בעל התפקיד. כן יש לקחת בחשבון כי מקום שבו המעשים והפעולות בגינם מבוקש להגיש תביעה נעשו באישורו של בית משפט של פשיטת רגל סיכויי התביעה נמוכים עוד יותר, וקיימת מעין חזקה שבעובדה, הניתנת לסתירה, כי בעל התפקיד פעל כדין. בענייננו, כל טענות המערערת לעניין מימוש הדירה, אישור הסכם המכר ופינויה מהדירה נדונו והוכרעו, וכל החלטות ופעולות הנאמן אושרו בבית המשפט. בנסיבות אלו לא הורם הנטל להראות כי יש טעם במתן היתר להגשת תביעה נגד הנאמן, ומכאן שגם לא הונחה כל תשתית המצדיקה הגשת תביעה נגד הכנ"ר, כאשר הטענות המועלות נגדו הן בגין פעולות הנאמן. כן נקבע כי בקשת המערערת להגשת תביעה שתכלול טענות בדבר אישור מכר דירתה בעסקה נוגדת ללוגסי אינה אלא ניסיון לעקוף החלטה שיפוטית חלוטה.

11. באשר לתביעה שמבוקש להגיש נגד השופטת ונגד הנהלת בתי המשפט, נקבע כי אף לתביעה זו אין תוחלת ולו מפאת החסינות החלה על הפעילות השיפוטית של השופטת. חסינות זו פורשה על ידי בתי המשפט כחסינות מהותית, ופועל יוצא מכך הוא שגם לא ניתן לתבוע את המדינה באחריות שילוחית על פעולותיה של השופטת. כך גם נדחו טענות המערערת לפעולה בזדון, שכן טענות אלו באו רק בתגובה לטענת המדינה לחסינות מהותית ולא הונחה להן תשתית מינימלית.

תמצית טענות הצדדים בערעור

12. המערערת טוענת כי לא נבחנו על ידי בית המשפט המחוזי כלל האירועים והפעולות שנעשו המצדיקים לטענתה היענות לבקשתה. באופן מפורט בקשר לפועלו של הנאמן, נטען כי הוא הפר את חובת הזהירות המוטלת עליו, וכי בבקשה הונחה תשתית ראייתית לכאורית מספקת כדי לאפשר הגשת תביעה נזיקית נגדו. בית המשפט המחוזי לא בחן כיאות את פעולותיו של הנאמן ושל הכנ"ר, ואישר פעולות אלו אף כי הנאמן פעל בניגוד לצווים שיפוטיים ובאופן בלתי חוקי. יתר על כן, הנאמן חויב להפקיד ערובה כתנאי לנקיטת פעולות על ידו והוא לא עשה כן, ולפיכך הפעולות שנקט היו בחוסר סמכות. טענה זו זכתה למרב תשומת לב המערערת בטיעון לפנינו, לצד טענות רבות נוספות לגופן של פעולות הנאמן. באשר לכנ"ר נטען כי הלה שימש "חותמת גומי" למעשיו של הנאמן ועל כן גם הוא נושא באחריות לנזקיה. באשר לשופטת נטען כי היא פעלה בזדון והיא התעלמה מצווים שיפוטיים של בית משפט זה ומהצווים שהיא עצמה נתנה ומשכך פעולותיה אינן חסות תחת החיסיון השיפוטי. כפועל יוצא מכך, הנהלת בתי המשפט נושאת באחריות על מעשיה.

13. הנאמן מנגד שב והצביע על התנהלותה הקלוקלת של המערערת ועל כך שהיא ממאנת להכיר במציאות בעניין מימוש דירתה. החלטתו של בית המשפט המחוזי הייתה מבוססת על קביעות עובדתיות איתנות והמערערת לא הניחה כל תשתית ראייתית סותרת. טענותיה של המערערת בעניין מימוש הדירה נדחו לגופו של עניין בהחלטות בית המשפט המחוזי ובית משפט זה ואין מקום לערער עליהן באמצעות הגשת תביעה נגדו. גם טענת המערערת כי הנאמן לא חתם על ערבות עצמית היא טענה ממוחזרת אשר נדחתה אף היא לגופו של עניין בהחלטה שיפוטית.

14. לטענת המדינה בקשת המערערת להגיש תביעה אינה אלא "אותה הגברת בשינוי האדרת" של טרוניותיה של המערערת בקשר למימוש דירתה, טענות אשר נדחו זה מכבר על ידי בית המשפט. לגופו של עניין, לטענת המדינה לא נפלה כל טעות בהחלטת בית המשפט המחוזי ודין התביעה נגד השופטת להידחות בשל קיומה של חסינות מהותית שתביא ממילא לדחייתה של כל תביעת נזיקין נגד השופטת או הנהלת בתי המשפט.

15. ולבסוף, לוגסי אשר תמך בעמדת המערערת טען אף הוא לגופו של עניין בקשר להליכי מימוש הדירה; לחוסר סמכות הנאמן לפעול בתיק בהיעדר הפקדת ערובה; למחדלי הנאמן; לכך שהיה מקום לקבל את הצעתו לרכישת הדירה שהייתה מטיבה עם נושיה של המערערת; ולכך שפתיחת תיק הוצאה לפועל לפינוי משפחת המערערת הייתה הפרה של צו הכינוס.

דיון והכרעה

16. ראשית ייאמר כי היטיבה לתאר באת-כוח המדינה כי בקשתה של המערערת להגיש תביעה נגד הנאמן, הכנ"ר, השופטת והנהלת בתי המשפט, אינה אלא "אותה הגברת בשינוי האדרת" של טענות המערערת נגד מימוש הדירה, אשר נדחו זה מכבר לא רק בבית המשפט המחוזי אלא גם בבית משפט זה, מספר פעמים. שני העניינים מבוססים על אותה תשתית עובדתית ועל אותן החלטות הכובלות את הצדדים. על כן, אין מקום להידרש לטענות המערערת פעם נוספת על אודות פעולותיו או מחדליו של הנאמן במימוש הדירה והנזק שנגרם לה לטענתה בשל כך. ממילא משנקבע כי מימוש הדירה נעשה כהלכה, למערערת לא קיימת עילת תביעה נגד הנאמן בגין הנזקים שנגרמו לה לטענתה כתוצאה מהמימוש. לפיכך, לו בשל כך, דין הערעור להידחות.

אוסף ואציין באשר לטענת המערערת לעניין תוקף מינויו של הנאמן משלא הופקדה לטענתה ערובה כנדרש, טענה אשר המערערת נתנה לה כאמור משקל רב בדיון לפנינו,

כי גם בעניין זה מדובר בסוגיה אשר נדונה זה מכבר ואף עברה תחת שבט ביקורתו של בית משפט זה. ביום 8.6.2021 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בה נקבע כי טרוניית המערערת בעניין זה קיבלה מענה מבאת-כוח הכנ"ר בדיון שהתקיים ביום 24.3.2021, אשר ציינה כי הנאמן הפקיד כדין וכמצווה ערוכה אצל הכנ"ר בסמוך למועד מינויו. בקשת רשות ערעור שהגישה המערערת על החלטה זו (בה כללה טענות גם בעניינים אחרים) נדחתה לגופו של עניין זה בהחלטה מיום 13.7.2021 (רע"א 4723/21, השופט ע' גרוסקופף). משכך, אין מקום לפתוח, לשוב ולעורר דיון בסוגיה זו.

17. יחד עם האמור, מצאתי לנכון ליתן את הדעת ולו על קצה המזלג לשתי סוגיות מצומצמות אשר קיבלו ביטוי מסוים בערעור: אמות המידה הנדרשות להגשת תביעה נגד בעל תפקיד בהליך חדלות פירעון; וחסינותה של השופטת כבעלת תפקיד שיפוטי ואחריותה של המדינה על פעולת השופטת.

18. מאז ומעולם הוקנו לנאמן לנכסי חייב בפשיטת רגל ולבעלי תפקיד בהליכי חדלות פירעון, המשמשים כ"ידו הארוכה" של בית המשפט, סמכויות רחבות לשם ניהול נכסי החייב, כאשר אחריות כבדה מוטלת על כתפיהם (וראו לדוגמה: ע"א 5709/99 לז"ר נ' גד שילר, עו"ד, פ"ד נה(4) 925 (2001); ע"א 8765/07 פז חברת נפט בע"מ נ' עו"ד אמיר שושני, פסקאות 14-15 (27.12.2010); ע"א 3907/14 ד"ר בוריס בנאי נ' עו"ד איתן ארז, נאמן לנכסי החייב אלי רייפמן, פסקה 15 (10.8.2016)). זאת גם עוד טרם חקיקת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 (התקף כיום, אך אינו חל על ההליך שבענייננו) המקנה לנאמן תפקיד מרכזי בניהול הליכי חדלות פירעון (בג"ץ 7194/21 עו"ד אריאל טיבוני נ' הוועדה הארצית לגיבוש רשימת נאמנים-יחידים, פסקה 15 (23.1.2022)).

19. אכן, הנאמן, כמו בעלי תפקידים אחרים המתמנים מטעם בית משפט, חב חובת אמונים וזהירות לנושי החייב, לחייב ולצדדים שלישיים. חובות אלו נגזרות מדיני חדלות הפירעון ומהוראות הדין הכללי, מכוח דיני הנזיקין, דיני החוזים, דיני הנאמנות ודיני השליחות (רע"א 9227/12 עו"ד שי גרנות, כונס הנכסים נ' שפייזר, פסקה 19 (27.8.2013) (להלן: עניין גרנות); ע"א 608/15 עופר נ' עו"ד דוד גולן (הנאמן על נכסי שריה עופר ז"ל), פסקה 6 (25.2.2016) (להלן: עניין עופר)). אולם כפי שציינה חברתי הנשיאה בעניין עופר, בית המשפט אינו נוטה להיענות לבקשות להטלת אחריות אישית על בעל תפקיד בהליכי חדלות פירעון אלא במקרים חריגים. "זאת, בין היתר, בשל חשש מהרתעת יתר של בעל התפקיד, הכבדה על הליכי חדלות הפירעון, הצפה בתביעות נגד בעל התפקיד, וכן בשל החשש מפני עיוות שיקול דעתו" (שם, פסקה 7; וראו גם: רע"א 555/14 עו"ד

ישי בית און, נאמן לחברת ל. האן צעצועים בע"מ (בהקפאת הליכים) נ' לנדנר, פסקה 10 (28.4.2014); ע"א 4371/12 ר"ח אילן שגב נ' שפיר מבנים תעשיות (2002) בע"מ, פסקאות 19-21 לחוות דעתו של השופט ע' פוגלמן (17.9.2014)).

20. אופיו של הליך חדלות הפירעון; תפקידו של הנאמן המוצא את עצמו מתמודד לא פעם מול לחצים שונים הן מצד נושים, הן מצד החייב והן מצד צדדים שלישיים אחרים; והצורך באיזון בין האינטרסים השונים בכפיפות להוראות והנחיות בית המשפט, מחייבים מתן מטריית הגנה לנאמן. החשש כי בעלי תפקיד יאלצו להקדיש חלק ניכר מזמנם וממרחם להתגוננות מפני תביעות אישיות; האופן שבו בעל תפקיד עשוי להימנע מנטילת סיכונים סבירים גם אם הם עשויים להיטיב את מצבם של הנושים; החשש מפני הרתעת יתר; ושאר שיקולי מדיניות, מכתיבים עמדה מצמצמת ביחס לאפשרות הטלת אחריות אישית עליו (רע"א 7160/06 חנית ובטחון בע"מ נ' עו"ד עידן גולדנברג, פסקה 42 (26.3.2007); השוו: ע"א 4042/08 סגל נ' עו"ד גיורא גרינברג, פסקה 10 (22.4.2009); רע"א 380/14 יעקב כהן, עו"ד מפרק לשעבר קלרין טבריה חברה לבניין בע"מ (בפירוק) נ' איתן ארז, עו"ד מפרק קלרין טבריה חברה לבניין בע"מ (בפירוק), פסקה 13 (6.6.2014)).

21. הדברים האמורים נכונים ביתר שאת כאשר ההאשמות נגד בעל התפקיד מוטחות על ידי החייב אשר מטבע הדברים, האינטרסים שלו אינם בהכרח עולים בקנה אחד עם אינטרס הנושים ועם מכלול האינטרסים עליהם אמון הנאמן (עניין גרנות, פסקה 19). פעמים מוצא החייב בנאמן את המקור, העילה והסיבה לכל צרותיו ורעותיו, זאת ללא כל סיבה של ממש. כך נראה גם בענייננו.

22. מרבית חיציה הטילה המערערת על הנאמן, אשר פועלו במסגרת הליך פשיטת הרגל שלה לא רק שאינו מעורר סימני שאלה, אלא, כפי שכבר עמד על כך בית משפט זה, ראוי (ביחד עם הכנ"ר) לדברי שבח וברכה (ע"א 838/18 אייל נ' אייל, פסקה 15 (24.12.2018)). מקרה זה רחוק אפוא כמזרח ממערב מגדר המקרים שבהם מתאימה הטלת אחריות אישית על בעל התפקיד. למותר לציין כי הדברים נכונים גם באשר לאחריות הכנ"ר, אשר אף מבלי להידרש לחסינות הנתונה לעובדי ציבור מכוח הוראת סעיף 7א לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: פקודת הנזיקין), אינו נושא באחריות לנזיקה הנטענים של המערערת שעה שתפקידו התמצה בפיקוח על פעולות הנאמן שבהן כאמור לא נמצא כל דופי. על כן בצדק קבע בית המשפט המחוזי כי אין כל בסיס להנחה כי קיימת עילת תביעה כלפיו.

23. ובאשר לחסינות השופטת והיעדר אפשרות לתבוע את המדינה בגין ביצוע עוולה של נושא משרה שיפוטית. המערערת אמנם חזרה בה במובן מסוים מטענותיה בעניין זה במהלך הדיון לפנינו, בציינה כי אין מקום לספק שקיימת חסינות לשופטת, אך כד בכד שבה וטענה כי גם לשופטת אחריות למצב שנוצר. בנסיבות אלו, ראיתי לנכון להוסיף בכל זאת מספר מילים גם בעניין זה.

24. חסינות של בעל תפקיד שיפוטי מעוגנת בלשון ברורה בהוראת סעיף 8 לפקודת הנזיקין הקובעת כי:

”אדם שהוא גופו בית משפט או בית דין או אחד מחבריהם, או שהוא ממלא כדין חובותיו של אדם כאמור, וכל אדם אחר המבצע פעולות שיפוט, לברות בורר – לא תוגש נגדו תובענה על עוולה שעשה במילוי תפקידו השיפוטי”.

נקבע זה מכבר כי חסינות זו היא חסינות מהותית אשר מעמידה מחסום גם בפני תובענות נגד המדינה המושתתות על תורת האחריות השילוחית (רע"א 3359/18 מדינת ישראל נ' אדמ (2.9.2018) (להלן: עניין אדמ)). השיקולים העומדים בבסיס מוסד החסינות הם רבים, ורובם מובנים מאליהם: הצורך בעצמאות שיפוטית; האינטרס הציבורי בסופיות הדיון; החשש מפני חדירת שיקולים זרים למערכת המשפט; החשש מפני שיבוש תפקודה של מערכת המשפט ועוד. ההנחה היא כי:

”קיים אפוא אינטרס ציבורי חיוני, שקשה להפריז בחשיבותו, ליצירת התנאים שיאפשרו לשופטים ושאר נושאי משרה שיפוטית לדון ולהכריע בסכסוכים לפי מיטב שפיטתם וללא חשש לחשיפה לתביעות מצד בעלי דין שהחלטה השיפוטית אינה מטיבה איתם. חשיפה כזו עלולה חלילה לפגוע, או ליצור חשש לפגיעה באובייקטיביות של ההליך השיפוטי, וממילא לפגיעה באמון הציבור במערכת השיפוטית” (עניין אדמ, פסקה 17).

אם כן, האפשרות להגשת תביעה נגד בעל משרה שיפוטית הינה מצומצמת מאוד מאוד. בעניין אדמ אף הושארה בצריך עיון השאלה אם קיימת תחולה לחריג לחסינות המהותית במקום שבו נושא משרה שיפוטית פעל “בזדון תוך שימוש לרעה בסמכות” (ראו גם: ע"א 10015/17 רוה נ' מדינת ישראל – רשות האכיפה והגבייה, פסקה 12 (10.10.2018)). עד כדי כך.

25. בענייננו, לאור התנהלותה החריגה של המערערת, אשר נקטה הליכים ערעוריים רבים השכם וערב, מדובר במקרה אשר בו הכרעותיה של השופטת בהליך פשיטת הרגל של המערערת והליך מימוש הדירה עמדו לביקורת ולמבחן על ידי בית משפט זה כמעט באופן "צמוד". ערעוריה של המערערת נדחו פעם אחר פעם, הליכי מימוש הדירה אושרו ולא נמצא בהם כל פגם. לא הובהר אפוא כל קשר בין מקרה זה, לבין המקרים הנדירים שבהם ניתן להגיש תביעה נגד נושא משרה שיפוטית, אף לפי העמדה כי הדבר אכן אפשרי.

על כן, בשים לב לכל האמור, אציע לחבריי לדחות את הערעור (כמו גם את הערעור על ההחלטה בבקשה לעיון מחדש) ולחייב את המערערת בתשלום הוצאות הנאמן והמדינה בסך של 5,000 ש"ח לכל אחד מהם. כל עוד שלא ישולמו ההוצאות בפועל, לא תותר הגשת כל בקשה או תובענה חדשה מטעם המערערת נגד מי המשיבים בהליך זה, בנושא כלשהו הקשור להליכי מימוש הדירה.

ש ו פ ט

הנשיאה א' חיות:

אני מסכימה.

ה נ ש י א ה

המשנה לנשיאה ע' פוגלמן:

אני מסכים.

המשנה לנשיאה

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ד' חיינן.

ניתן היום, כ"ד באייר התשפ"ב (25.5.2022).

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה

ה נ ש י א ה